

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Päätöspöytäkirja

1 (4)

Yleiset asiat

§ 36/2024

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

9/00.02.02/2024

Hyvinvointialuejohtaja

15.05.2024

Liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen käyttöönotto 1.9.2024

Päätös

Päätän ottaa käyttöön liitteenä olevan liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen 1.9.2024 alkaen.

Selostus

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on ollut aiemmin käytössään kuljetuspalvelujen toimintaohjeet koskien vammaispalvelulain (1987/380) ja sosiaalihoitolain (1301/2014) nojalla järjestettäviä kuljetuksia. Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluja järjestetään henkilölle, joka vammansa tai sairautensa seurauksena välttämättä tarvitsee kuljetuspalvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämäntoiminnoistaan. Edellytyksenä palvelun myöntämiselle on, että julkisen joukkoliikenteen käyttäminen olisi henkilölle vamman tai sairauden johdosta kohtuutonta.

Sosiaalihoitolain mukainen kuljetuspalvelu on hyvinvointialueella harkinnanvaraista toimintaa ja kuljetuspalveluja myönnetään käytettävissä olevan määrärahan puitteissa. Sosiaalihoitolain mukaisia liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä, kutsuhjattua joukkoliikennettä tai palvelulinjoja alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn perusteella. Sosiaalihoitolain mukainen liikkumisen tuki on tarkoitettu ensisijaisesti yli 65-vuotiaille jokapäiväiseen elämään kuuluvien asioiden hoitamista varten, mutta myös muille liikkumisen tukea tarvitseville henkilöille, jotka eivät ole oikeutettuja vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin. Palvelu voidaan myöntää henkilöille, joilla on pitkäaikaisia liikkumisvaikeuksia ja jotka ovat erityisesti taloudellisesti heikommassa asemassa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus on 13.11.2023 § 183 hyväksynyt henkilökuljetusten hankinnan strategiset periaatteet, jonka jälkeen aluevaltuusto hyväksyi kokouksessaan 12.12.2023 § 70 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2026. Talousarviossa kuljetuspalvelujen matkojen yhdisteleminen hyväksyttiin talouden tasapainottamistoimenpiteenä.

Matkojen yhdisteleminen ja hankinnan valmistelu ovat edellyttäneet toimintaohjeiden yhdenmukaistamista. Liikkumista tukevien palvelujen toimintaohje on valmisteltu yhteistyössä ikääntyneiden palvelujen palvelualueen, vammaispalvelujen palvelualueen, logistiikkapalvelujen vastuuyksikön sekä vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston valitsemien edustajien kanssa.

Aluehallitus on 26.2.2024 § 21 käyttänyt otto-oikeuttaan hyvinvointialuejohtajan 30.1.2024 § 9 päätökseen koskien liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen käyttöönottoa, kumonnut päätöksen ja palauttanut sen uudelleen valmisteltavaksi. Aluehallitus on kehottanut, että valmistelun aikana toimintaohjetta tarkistetaan vastaamaan aluehallituksen kokouksessa 26.2.2024 annettuja tietoja, huomioiden keskustelussa esille nousseet asiat.

Vammaisneuvosto (10.4.2024 § 30) ja vanhusneuvosto ovat (11.4.2024 § 28) antaneet lausuntonsa koskien päivitettyä liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeluonnosta.

Toimintaohjeen periaatteet ja keskeiset muutokset vuoden 2023 toimintaohjeeseen verrattuna

- 1) Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelujen toimintaohje on laadittu yhteen asiakirjaan. Toimintaohje on perusteltua tehdä ilman palvelualueerajauksia, koska varsinaiset henkilökuljetukset toteutetaan keskitetysti ja päätöksiä koskien liikkumista tukevia palveluja voidaan mahdollisesti tehdä useammalla palvelualueella.
- 2) Toimintaohjeessa määritellään matkojen yhdistelyn periaatteet. Matkojen yhdistely otetaan käyttöön toimintaohjeiden hyväksymisen jälkeen niillä alueilla, joilla se on teknisesti mahdollista. Yhdistely ei ole vapaaehtoista.
- 3) Keskitettyä kuljetuspalvelua käyttäville myönnetään yksinmatkustusosoikeus, mikäli heidän vammansa tai sairautensa näin edellyttää. Yksinmatkustusosoikeus tarkoittaa sitä, että matkoja ei yhdistellä kyseisen asiakkaan osalta.
- 4) Kilometri- ja eurokukkaron käyttö aloitetaan pilotoinnilla. Työntekijä- ja asiakasohjeina hyödynnetään aiemman henkilökohtaisen budjetoinnin hankkeen ohjeita. Ohjeita täsmennetään pilotoinnin yhteydessä. Kukkaromalli otetaan käyttöön vain vammaispalvelujen liikkumista tukevissa palveluissa.
- 5) Sosiaalihuoltolain mukaisista kuljetuspalveluista poistetaan matkan enimmäiskustannukset.

Vaikuttamistoimielinten lausuntojen käsittely

Vaikuttamistoimielinten lausunnot ja viranhaltijoiden vastaukset lausuntoihin on annettu aluehallituksen sekä lausuneiden vaikuttamistoimielinten tietoon. Vammaisneuvosto antoi 19.4.2024 sähköpostitse vastineen viranhaltijoiden antamiin vastauksiin. Lausuntojen perusteella toimintaohjeeseen on tehty vähäisiä muutoksia.

Osa vaikuttamistoimielinten lausunnoissa ehdotetuista muutoksista on sellaisia, mitkä vaikuttavat merkittävästi kuljetusten yhdistelyyn. Tällaisia muutoksia ei ole toimintaohjeeseen tehty.

Kuljetuspalvelujen toimintaohjeet liittyvät palvelun järjestämistapaan. Vallitsevan oikeuskäytännön mukaisesti palvelun järjestäjällä on lähtökohtaisesti oikeus päättää, miten vaikeavammaisen henkilön kuljetuspalvelu järjestetään ja myös muuttaa kuljetuspalvelun järjestämistapaa. Kuljetuspalvelun saajalla ei siten ole ehdotonta oikeutta saada kuljetuspalvelua haluamallaan tavalla. Kuljetuspalvelujen järjestämistapa ei saa kuitenkaan estää tai kaventaa vaikeavammaiselle henkilölle kuuluvaa subjektiivista oikeutta kuljetuspalveluun. Jos henkilö ei voi vammansa vuoksi tai muusta perustellusta syystä käyttää hänelle myönnettyä kuljetuspalvelua, kuljetuspalvelu on järjestettävä henkilön yksilöllisten tarpeiden edellyttämällä tavalla. Asiakaskohtaisessa päätöksessä on arvioitava, edellyttääkö hakijan yksilöllinen tilanne kuljetuspalvelun järjestämistä tavanomaisesta poikkeavalla tavalla.

Vammaisneuvoston 19.4.2024 antaman vastineen perusteella vastaus sovelluksen saavutettavuudesta ei vastaa näkövammaisilta tullutta palautetta. Matkan tilauksessa selainpohjaisessa ratkaisussa on useita kriittisiä puutteita ja saavutettavuusseloste ei kuvaa todellisuutta. Saavutettavuudella tulee tavoitella myös todellista käytettävyyttä käyttäjille. Havaitut ongelmat tulee välittömästi selvittää ja korjata. Hyvinvointialue selvittää saavutettavuuteen liittyvät ongelmat ja ongelmat korjataan saavutettavuutta koskevien säädösten mukaisesti.

Vammaisneuvoston huomion mukaisesti, liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen yhteyteen hyvinvointialueen verkkosivuille, sekä fyysisiin toimipisteisiin, tullaan asettamaan asiakasmaksujen alennushakemusten ohjeet yhteystietoineen.

Toimivalta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 92 §:n kohtien 1 ja 2 mukaan palvelualuejohtaja vastaa hyvinvointialueen tuloksellisen toiminnan edellytyksistä palvelualueellaan sekä vastaa palvelualueensa toiminnan suunnittelusta, taloudesta, kehittämisestä, yhteensovittamisesta,

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

Päätöspöytäkirja

4 (4)

Yleiset asiat

§ 36/2024

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

9/00.02.02/2024

Hyvinvointialuejohtaja

15.05.2024

integraatiosta, toimeenpanosta, arvioinnista, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Hallintosäännön 90 §:n 31 kohdan mukaan hyvinvointialuejohtaja päättää niistä palvelualuejohtajien tehtäviin ja toimivaltaan kuuluvista asioista, jotka koskevat kahta tai useampaa palvelualueetta. Edellä mainitun perusteella kahden tai useamman palvelualueen toimivaltaan kuuluvista tehtävistä päättää hyvinvointialuejohtaja.

Svahn Sanna
Hyvinvointialuejohtaja

Valmistelija / lisätiedot:
Koivula Henrik

etunimi.sukunimi@luvn.fi

Liitteet

- 1 Vammaisneuvoston lausunto liikkumista tukevien palvelujen päivitetystä toimintaohjeesta
- 2 Vanhusneuvoston lausunto liikkumista tukevien palvelujen päivitetystä toimintaohjeesta
- 3 Liikkumista tukevat palvelut toimintaohje 9.4
- 4 Liikkumista tukevat palvelut toimintaohje 9.4_SV
- 5 Oikaisuvaatimusohje

Tiedoksi

Tämä päätös on julkaistu yleisessä tietoverkossa.